

378.147-024.87
К 95

КУХАРЕНКО В. М.

ТЮТОР ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Навчальний посібник для магістрів, аспірантів
вищих навчальних закладів

Київ
Міленіум
2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

В. М. Кухаренко

Тьютор дистанційного та змішаного навчання

**Навчальний посібник для магістрів, аспірантів вищих
навчальних закладів**

Рекомендовано вченою радою НТУ «ХПІ»

Київ
Міленіум
2019

УДК 37.022

Рецензенти:

Н. В. Морзе, проректор Київського університету ім. Б. Грінченка, доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВШ України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України;
О. Г. Колгатін, професор кафедри інформатики Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, доктор педагогічних наук.

*Рекомендовано вченою радою
Національного технічного університету «Харківський політехнічний
інститут» для магістрів, аспірантів вищих навчальних закладів
(протокол № 4 від 16 січня 2019 р.)*

В. М. Кухаренко

Тьютор дистанційного та змішаного навчання : посібник /

В. М. Кухаренко. – Київ : Міленіум, 2019. – 307 с.

ISBN 978-978-8063-79-9

Наведено системний опис діяльності тьютора дистанційного та змішаного навчання на базі сучасного стану розвитку освіти у світі. Визначено вимоги до сучасного дистанційного курсу, надано характеристику головних учасників навчального процесу - тьютора та студента. Підкреслюються важливі для тьютора (майстерність персональних знань) та студента (критичне мислення) складові. В організації навчального процесу звертається увага на персоналізоване навчання та модель 70:20:10 (поєднання неформального, соціального та формального навчання), на формування у студентів вмій запитування. Для аналізу роботи тьютора пропонується використовувати навчальну аналітику

Призначено для магістрів, аспірантів вищих закладів освіти.

Ключові слова: відкрите навчання, дистанційне навчання, змішане навчання, соціальне навчання, неформальне навчання, майстерність персональних знань, компетентність, навчальна аналітика, запитування, критичне мислення.

Іл. 18. Табл. 12. Бібліогр. 227 назв.

ISBN 978-978-8063-79-9

УДК 37.022

© В. М. Кухаренко, 2019

Зміст	
ВСТУП.....	3
1. СУЧАСНА ОСВІТА.....	6
1.1. Терміни.....	6
1.2. Мережева епоха.....	9
1.3. Відкрита освіта.....	13
1.4. Педагогічна культура.....	14
1.5. Персональна екосистема.....	15
1.6. Сучасний університет.....	17
1.6.1. Доуніверситетська підготовка.....	18
1.6.2. Базова підготовка студента.....	19
1.6.3. Загальноспеціальна підготовка.....	19
1.6.4. Магістерська підготовка.....	19
1.6.5. Система підготовки викладача.....	19
1.7. Змішане навчання.....	20
1.8. Маніфест серйозного навчання.....	23
1.9. Компетентнісний підхід.....	25
2. ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС.....	27
2.1. Модель дистанційного навчання.....	27
2.2. Типи дистанційних курсів.....	32
2.3. Курси змішаного навчання.....	33
2.4. Структура дистанційного курсу.....	36
2.5. Вимоги до дистанційного курсу.....	38
2.6. Презентація курсу.....	40
2.7. Відкриті курси.....	42
2.7.1. Відкритий дистанційний курс.....	42
2.7.2. Конективістський дистанційний курс.....	44
2.8. Мікро-уроки.....	48
2.9. Відкриті освітні ресурси, авторські права.....	52
2.10. Ліцензія Creative Commons.....	57
2.11. Пошук інформації у відкритих освітніх ресурсах.....	60
2.12. Універсальний дизайн для навчання.....	61
2.13. LMS Moodle.....	66
Питання до глави 2.....	69
3. ТЬЮТОР.....	70
3.1. Тьютор - ключова фігура дистанційного навчання.....	70
3.2. Модель тьютора.....	71
3.3. Функції тьютора-керівника.....	75
3.4. Обов'язки тьютора.....	78
3.5. Правила мережевого етикету.....	80
3.6. Підготовка тьютора.....	81
3.7. Компетенції тьютора.....	86
3.8. Майстерність персональних знань.....	89

3.8.1. Визначення.....	89
3.8.2. Чому важлива майстерність персональних знань.....	90
3.8.3. Основа майстерності персональних знань.....	90
3.8.4. Склад майстерності персональних знань.....	92
3.8.5. Оцінка веб-ресурсів.....	95
3.9. Тьютор - куратор змісту.....	96
3.10. Портфоліо тьютора.....	99
3.11. Тьютор у змішаному навчанні.....	101
3.12. Тьютор у відкритих курсах.....	102
Питання до глави 3.....	103
4. СТУДЕНТ.....	105
4.1. Характеристика дистанційного студента.....	105
4.2. Допомога студентам.....	110
4.3. Труднощі дистанційних студентів.....	113
4.4. Психологічні тести.....	115
4.5. Персональне навчальне середовище.....	118
4.6. Персональна навчальна мережа.....	121
4.7. Студент у відкритих курсах.....	125
4.8. Рефлексія у навчанні.....	125
4.9. Критичне мислення.....	130
4.9.1. Історія.....	130
4.9.2. Визначення критичного мислення.....	130
4.9.3. Критичний процес мислення.....	131
4.9.4. Компоненти процесу.....	131
4.9.5. Критичні розумові здібності.....	133
4.9.6. Необхідні знання.....	134
Питання до розділу 4.....	136
5. КЕРУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИМ КУРСОМ.....	137
5.1. Керування навчальним процесом.....	137
5.2. Рейтингова система оцінки студента.....	143
5.3. Підготовка дистанційного курсу до навчального процесу.....	146
5.4. Особливості першого тижня дистанційних занять.....	148
5.5. Сценарій роботи тьютора.....	150
5.5.1. Підготовчий період.....	150
5.5.2. Перший тиждень навчання.....	152
5.5.3. Основне навчання.....	153
5.5.4. Заключний період.....	154
5.6. Мотивація у навчанні.....	154
Питання до глави 5.....	161
6. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.....	162
6.1. Метод Ган'є.....	162
6.2. Конструктивізм.....	164
6.3. Діяльнісна теорія навчання.....	168

6.4. Персоналізоване навчання.....	171
6.4.1. Елемента персоналізованого навчання.....	172
6.4.2. Поточний стан персоналізованого навчання.....	173
6.4.3. Переваги персоналізованого навчання.....	173
6.4.4. Стратегії персоналізованого навчання.....	174
6.5. Модель 70:20:10.....	175
6.5.1. Модель 70:20:10 для навчання і розвитку.....	175
6.5.2. Формальне навчання.....	176
6.5.3. Неформальне навчання.....	176
6.5.4. Соціальне навчання.....	179
6.5.5. Методологія 70:20:10 -.....	179
6.5.6. Навчання на робочому місці в моделі 70:20:10.....	181
6.5.7. Використання підходу 70:20:10.....	182
6.5.8. Підхід 70:20:10 і змішане навчання.....	184
6.5.9. Способи активізації навчання.....	184
6.6 Гейміфікація.....	187
Питання до глави 6.....	189
7. СПІЛКУВАННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	191
7.1. Загальні положення про спілкування.....	191
7.2. П'ятикрокова модель спілкування.....	193
7.3. Класифікація методів спілкування.....	198
7.4. Запитування.....	200
7.4.1. Роль питань у навчанні.....	200
7.4.2. Запитування.....	203
7.4.3. Елементи питання.....	203
7.4.4. Мета питань.....	204
7.4.5. Функції питання.....	204
7.4.6. Педагогічне запитування.....	205
7.4.7. Механіка та техніки запитування.....	205
7.4.8. Запитування на семінарі.....	206
7.4.9. Рекомендації щодо створення питань.....	207
7.4.10. Сократове запитування.....	208
7.5. Тьютор - модератор дискусії.....	211
7.6. Чат.....	215
7.7. Вебінар.....	221
Питання до глави 7.....	231
8. РОБОТА У ГРУПАХ.....	232
8.1. Типи груп у дистанційному навчанні.....	232
8.2. Характеристики групи.....	235
8.3. Види діяльності групи.....	237
8.4. Керування роботою групи.....	240
8.5. Спільнота практики.....	242
8.6. Проблемне навчання.....	246

8.8. Ситуаційні справи.....	251
8.9. Етапи створення кейсу як творчий процес.....	256
8.10. Студент навчає студента.....	259
8.10.1 Міжгруповий обмін.....	259
8.10.2 Лобзикове навчання.....	260
8.10.3 Тут кожен вчитель.....	262
8.10.4 Уроки студентів.....	263
8.10.5 Створені учасниками цільові дослідження.....	264
Питання до глави 8.....	265
9. INSTRUMENTI ДЛЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	266
9.1. Карта пам'яті.....	266
9.2. Інфографіка.....	268
9.2.1. Типи інфографіки.....	268
9.2.2. Анімована інфографіка.....	272
9.3. Закладки та коментування документів.....	273
9.4. Навчальна аналітика.....	274
9.4.1. Визначення аналітики навчання.....	274
9.4.2. Джерела даних.....	275
9.4.3. LMS для цільових ресурсів онлайн-навчання.....	276
9.4.4. Технічна інфраструктура.....	278
9.4.5. SWOT аналіз аналітики.....	279
9.4.6. Точність прогнозуючих моделей аналітики.....	280
9.4.7. Альтернативи прогнозуючим моделям.....	280
9.4.8. Як аналітики використовувалися?.....	281
9.4.9. Студентські сприйняття.....	281
9.5. Компетентності у Moodle.....	281
Список літератури.....	284
Зміст.....	303